

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Deres ref.
201702000-3

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2017/7742

Dato
15.11.2017

Uttalelse til konsesjonssøknad om regulering av Ytre Skreåvatn

Av hensyn til landskap og friluftsliv mener Fylkesmannen at alternativ 1 med sjakt er å foretrekke. Vi anbefaler at det vurderes fysiske tiltak i Skredåni og Sira for å maksimere effekten av vannet. For å minimere landskapsvirkningene av vegbyggingen må det legges særskilt vekt på skånsom framføring av vegen.

Vi viser til oversendelse datert 8.8.2017. Oversendelsen gjelder Sira-Kvina Kraftselskap (SKK) sin søknad om å regulere Ytre Skreåvatn.

Bakgrunn

Formålet med reguleringen er å sikre vannføring i Skredåni og Sira i tørre perioder. I dag slippes det gjennom en frivillig avtale minstevannføring til Sira på 1 m³/s i månedene mai til september målt ved Regevik. Vannet slippes forbi eksisterende dam på Handeland. Som et ledd i miljødesign for Sira ønsker SKK å øke minstevannføringen i Sira, samt å slippe minstevannføring i Skredåni. Målsettingen er å øke minstevannføring i Sira til 2,0 m³/s i de tre sommermånedene juni, juli og august og 1,0 m³/s resten av året målt ved målestasjon Regevik.

Nedbørfeltet til Skredåni ble på 1970-tallet om lag halvert på grunn av overføringen til Gravvatn. Det er ikke slipp av minstevannføring til Skredåni. For Skredåni er målsettingen en minstevannføring på 50 l/s hele året målt rett nedenfor Ytre Skreåvatn. Økt minstevannføring målt ved Regevik vil medføre netto produksjonstap selv med regulering av Ytre Skreåvatn. Ved å hente noe av vannet fra Ytre Skreåvatn reduseres dette produksjonstapet.

Det ble i 1989 gitt konsesjon for regulering av Ytre Skreåvatn. SKK bygde ikke dammen som var godkjent og dermed utløp konsesjonen.

Prosjektet

Det er utredet to alternativer for regulering av Ytre Skreåvatn: (1) bore en sjakt for å kunne tappe vann ved senkning av vannstanden i tørre perioder, og (2) bygge en dam for å heve vannstanden for å kunne tappe gjennom en luke i tørre perioder. Alternativ 1 vil medføre at dagens vannivå opprettholdes i deler av året, mens alternativ 2 medfører en mer permanent oppdemming hvor vannivået kun tidvis vil nå ned til naturlig nivå.

Ved slipp av minstevannføring (50 l/s) i Skredåni forventes vannføringen om vinteren jevnt over å bli høyere enn i dag. I vårmånedene når snøen smelter blir vannføringen i Skredåni lavere enn i dag siden det meste av vannet brukes til å fylle magasinet etter vinteren. Sommerstid blir det behov for å slippe minstevannføring. Vannføringen om høsten blir jevnt over blir lavere enn i dag med reduserte flomtopper.

Grunneierne i området har fått tillatelse til å bygge en traktorvei klasse 7 fra Skreå opp til Hellarkvæven. Denne traséen vil benyttes for tilkomst til Ytre Skreåvatn. Det må imidlertid bygges en ny permanent veg fra Hellarkvæven til utløpet av sjakta for alternativ 1 som stopper ca. 100 m nedenfor Ytre Skreåvatn. Dette medfører bygging av ca. 1030 m veg i ny og ikke tidligere godkjent trasé. For alternativ 2 med dam vil det bygges en ny og ikke tidligere godkjent midlertidig anleggsveg fra Hellarkvæven og opp til utløpet av Ytre Skreåvatn. Vegens lengde blir på ca. 960 m.

For videre detaljer om prosjektet viser vi til konsesjonssøknaden.

Vår vurdering

Fylkesmannen støtter ønsket om økt minstevannføring i Sira. Økt vannføring er positivt for vannkvaliteten og livet i elva. Vi oppfatter at ønsket om økt vannføring er sterkt fra lokalt hold. I stedet for å øke vannslippet fra Handeland ønsker SKK nå å regulere Ytre Skreåvatn for å hente vann herfra. Vi har forståelse for ønsket om å unngå å bruke verdifullt produksjonsvann, men vi mener likevel det er på sin plass å kommentere at vi finner det prinsipielt problematisk å skaffe minstevannføring ved etablering av et nytt reguleringsmagasin. Det at tiltaket fikk konsesjon i 1989, samt det at det er godkjent en landbruksvei nesten helt fram til tiltaksområdet, gjør imidlertid denne saken spesiell.

Vi befarte området sammen med utbygger 7. september i år. Det er tiltakets negative effekter for landskap og friluftsliv som vi finner mest problematisk i denne saken. I følge Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet i Vest-Agder 2014-2020 er Skreådalen definert som et svært viktig friluftslivsområde. Vi legger til grunn at det allerede er godkjent en 4,3 km lang landbruksveg inn til Hellarkvæven. Dermed dreier SKK sine tiltak seg i det alt vesentlige om en forlengelse av denne veien og om regulering av Ytre Skreåvatn. Av hensyn til landskap og friluftsliv mener vi at alternativ 1 med boring av sjakt er å foretrekke. Dette fordi man da unngår bygging av dam i utløpet samtidig som man ikke risikerer å sette turstien mot vest under vann. Svabergene i utløpet av Ytre Skreåvatn utgjør et flott landskapselement. Når magasinet er fullt vil vannet fortsatt kunne renne over svabergene som i dag.

Skredåni har tapt leveområder for fisk og ferskvannsorganismer som følge av fraføringen av halve nedbørfeltet. Elva framstår i dag som et flomvassdrag med svært begrenset evne til å holde på vannet. Dette fordi vannene oppe på heia som tidligere hadde en utjevnende effekt er ført bort. I deler av året framstår Skredåni som ei tørrlagt elv. Slipp av minstevannføring vil være positivt i de aller tørreste periodene, selv om 50 l/s er et svært beskjedent vannslipp. Vi støtter forslaget om å vurdere fysiske tiltak i Skredåni og Sira. Ved å gjennomføre fysiske

tiltak, som for eksempel å konsentrere vannstrømmen, kan man ytterligere øke overlevelsen for fisk og annet liv i elvene når vannføringa er lav.

Vi kjenner ikke til om landbruksveien fram til Hellarkvæven er planlagt i detalj. Slik vi forstår det avhenger bygging av denne veien av om SKK får konsesjon til regulering av Ytre Skreåvatn. Det er dermed grunn til å tro at SKK blir en sentral part i hele veiprosjektet. Vi mener at det må stilles krav til linjeføring og utforming av hele den nye veien innover dalen. For å redusere landskapsvirkningene gir vi følgende råd:

- Vegen må legges utenom myrene og bort fra vassdraget.
- Veglegemet må plasseres lavt i terrenget slik at det skjules av omkringliggende vegetasjon. Dette vil også bidra til lavere masseforbruk.
- Der forholdene ligger til rette for det må det bevares en vegetasjonsskjerm mellom veg og åpent terreng.
- Skjæringer og veikanter av fjell må jordkles og tilrettelegges for naturlig vegetering.
- Vegen må legges utenom eksisterende turløype.

Tiltaket trenger ikke konsesjon etter forurensningsloven. Vi legger til grunn at regulanten ivaretar ytre miljø i anleggsfasen og gjennomfører nødvendige tiltak for å hindre forurensning.

Med hilsen

Per Ketil Omholt (e.f.)
seniorrådgiver

Eivind Hellerslien
senioringeniør

Brevet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.
Saksbehandler: Eivind Hellerslien, tlf: 38 17 62 11

Kopi til:

Vest-Agder fylkeskommune	Postboks 517 Lund	4605	KRISTIANSAND S
Sira-Kvina Kraftselskap	Pb. 38	4441	TONSTAD
Sirdal kommune	Tonstad	4440	TONSTAD